

МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий Київський інститут залізничного транспорту
Кафедра екології та безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри

 Олена СОРОЧИНСЬКА

«26» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: J Транспорт та послуги

Спеціальність: J7 Залізничний транспорт

Освітня програма: Транспортні технології на залізничному транспорті

Тип дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: українська

Робоча програма з дисципліни «Основи охорони праці» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю J7 Залізничний транспорт, освітньою програмою Транспортні технології на залізничному транспорті.

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданнях:

науково-методичної комісії спеціальності J7 Залізничний транспорт,
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

кафедри екології та безпеки життєдіяльності,
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

Вченої ради Навчально-наукового Київського інституту залізничного
транспорту,
протокол № 11 від 01 вересня 2025 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>J Транспорт та послуги</i>	<i>обов'язкова</i>	
	Спеціальність <i>J7 Залізничний транспорт</i>		
Модулів – 2	Освітня програма <i>«Транспортні технології на залізничному транспорті»</i>	Рік підготовки	
Індивідуальне завдання <i>РГР</i>		1	1
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		2	2
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача вищої освіти (з індивідуальним завданням включно) – 6	Рівень вищої освіти <i>перший (бакалаврський)</i>	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота (крім індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом)	
		26 год.	87 год.
		Індивідуальне завдання (передбачене навчальним планом)	
		30 год.	21 год.
Вид контролю:			
Екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і кількості годин самостійної роботи (з індивідуальним завданням включно) та загальної кількості годин становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 53 % / 47 %

для заочної форми здобуття вищої освіти – 12 % / 88%

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 Нормативно-правові засади та організація охорони праці

Тема 1. Законодавча та нормативна база про охорону праці

Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Кодекс законів про працю. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП). Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці.

Тема 2. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на підприємстві

Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації. Служба охорони праці підприємства. Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі. Атестація робочих місць за умовами праці. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. Інструктажі з питань охорони праці. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи.

Тема 3. Травматизм та професійні захворювання. Заходи щодо їх запобігання.

Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по запобіганню

травматизму та професійним захворюванням.

Модуль 2 Практичні аспекти забезпечення виробничої безпеки і гігієни праці

Тема 4. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії

Основи фізіології праці. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами). Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Вентиляція. Основні світлотехнічні визначення. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Інфразвук та ультразвук. Джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань.

Тема 5. Основи виробничої безпеки

Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Безпека під час експлуатації систем під тиском і криогенної техніки. Безпека під час вантажно-розвантажувальних робіт.

Тема 6. Електробезпека

Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом..

Тема 7. Основи пожежної безпеки

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		лек- ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ		лек- ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Назва модуля												
Тема 1. Законодавча та нормативна база про охорону праці	13	6	-	4	3	-	16	1	-	2	13	-
Тема 2. Державне управління охороною праці та організація охорона праці на підприємстві	11	4	-	4	3	-	14	1	-	-	13	-
Тема 3 Травматизм та професійні захворювання. Заходи щодо їх запобігання.	11	4	-	4	3	-	14	1	-	-	13	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	39	14	-	14	11	-	44	3	-	2	39	-
Модуль 2 Назва модуля												
Тема 4. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	12	6	-	4	2	-	12	-	-	-	12	-
Тема 5. Основи виробничої безпеки.	10	4	-	4	2	-	13	1	-	-	12	-
Тема 6. Електробезпека	10	4	-	4	2	-	15	1	-	2	12	-
Тема 7. Основи пожежної безпеки	11	4	-	4	3	-	15	1	-	2	12	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	47	18	-	18	11	-	55	3	-	4	48	-
Підготовка до підсумкового контролю (екзамену)	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Модуль 3 Індивідуальне завдання												
Виконання розрахунково-графічної роботи	30	-	-	-	-	30	21	-	-	-	-	21
Усього годин	120	32	-	32	26	30	120	6	-	6	87	21
Загальна кількість годин	120	32	-	32	26	30	120	6	-	6	87	21

5. Семінарські заняття

«Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом».

6. Практичні заняття

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
1. Закону України «Про охорону праці»	4	2
2. Вирішення ситуаційних задач	2	-
3. Надання домедичної допомоги під час травмування на робочому місці	4	-
4. Розрахунок природного освітлення виробничого приміщення	4	-
5. Розрахунок штучного освітлення виробничого приміщення	4	-
6. Дослідження виробничої вібрації технологічного обладнання	4	-
7. Розрахунок контурного захисного заземлення	4	2
8. Вивчення будови, призначення, використання і обслуговування вогнегасників	2	2
9. Розрахунок часу евакуації людей у випадку надзвичайної ситуації	4	-
Усього годин	32	6

7. Лабораторні заняття

«Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом».

8. Самостійна робота

Форми організації освітнього процесу	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
ПА – підготовка до семінарських / практичних / лабораторних занять	18 (2 години на підготовку до кожного заняття)	83 (28 годин на підготовку до кожного заняття)
ПМК – підготовка до модульного контролю	4	-
ППК – підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	4
ІЗ – виконання індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом (курсова робота / проєкт, цикл РГР, ГР, РР, а також контрольна робота для заочної форми здобуття освіти)	30	21
Усього годин	56	108

Теми презентацій з дисципліни «Основи охорони праці»

1. Охорона праці та соціальний захист в Україні: стан, проблеми, перспективи.
2. Досвід зарубіжних країн у реалізації заходів з охорони праці.
3. Травматизм на виробництві та його соціально-економічні наслідки.
4. Система соціального захисту від професійних ризиків.
5. Розвиток соціального партнерства в галузі охорони праці.
6. Розвиток охорони праці в Україні.
7. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.
8. Науково-технічний прогрес і безпека праці.
9. Удосконалення умов праці на підприємстві.
10. Управління охороною праці на підприємстві.
11. Контроль за охороною праці на підприємстві.
12. Економічне стимулювання підприємств, спрямоване на поліпшення умов праці.
13. Світовий досвід управління умовами та охороною праці.
14. Економічні методи управління умовами та охороною праці.
15. Травматизм і захворюваність на виробництві.
16. Планування поліпшення умов праці на основі колективного договору.
17. Удосконалення механізму витрат, пов'язаних з поліпшенням умов праці.
18. Форми й методи регулювання відповідальності підприємств а порушення законодавчих та нормативних актів з охорони праці.
19. Методи оцінки стану умов праці.
20. Оцінка соціальної та соціально-економічної ефективності заходів з поліпшення умов і охорони праці.
21. Реформування системи охорони праці.
22. Сучасні проблеми поліпшення умов праці.
23. Науково-технічний прогрес і безпека праці.
24. Система захисту працівників на виробництві та її удосконалення.
25. Порядок організації державного нагляду за охороною праці.
26. Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них.
27. Система управління охороною праці на підприємстві.
28. Планування та стимулювання діяльності з охорони праці.
29. Фінансування заходів з поліпшення умов охорони праці.
30. Електротравматизм. Особливості електротравматизму.
31. Дія електричного струму на людину. Причини летальних наслідків від дії електричного струму.
32. Фактори, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.
33. Система заходів та засобів безпечної експлуатації електроустановок.
34. Технічні засоби безпечної експлуатації електроустановок.
35. Система електрозахисних засобів, їх класифікація за видами і рівнем захисту.
36. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

37. Основні причини пожеж.
38. Статистика та динаміка пожеж за останні роки в Україні.
39. Суть і складові системи пожежного захисту. Її призначення.
40. Система пожежного захисту.
41. Планування та розташування приміщень і виробництв з урахуванням вимог пожежної безпеки.
42. Пожежна сигналізація.
43. Способи і засоби гасіння пожежі.
44. Первинні засоби гасіння пожежі.
45. Евакуація людей.
46. Вимоги до плану евакуації.
47. Автоматичні системи пожежогасіння.
48. Вплив вібрації на людину.
49. Засоби захисту від виробничого шуму.
50. Вплив виробничого шуму на працівника.

9. Індивідуальні завдання

Розрахунково-графічна робота (РГР) з основ охорони праці – це індивідуальне завдання студента, що передбачає виконання практичних завдань з різних тем курсу для закріплення знань та формування професійних навичок. Вона включає розрахунки, графічні побудови та аналіз, що стосуються безпеки праці, гігієни, фізіології та організації роботи. Виконання РГР допомагає студентові розвинути вміння вирішувати складні завдання, а її оцінка впливає на загальну оцінку за курс.

Розподіл годин за етапами виконання індивідуального завдання

Етапи виконання роботи	Кількість годин
Ознайомлення з методичними рекомендаціями та завданням	2
Збір та аналіз вихідних даних	4
Виконання розрахунків	10
Побудова графіків, схем та таблиць	6
Аналіз отриманих результатів	4
Оформлення пояснювальної записки	3
Загальне оформлення роботи	1
Усього	30

Перелік тем індивідуального завдання (РГР)

1. Розрахунок параметрів мікроклімату виробничого приміщення та розробка заходів нормалізації.

2. Розрахунок рівня освітленості робочого місця та вибір системи освітлення.
3. Виробничий шум і вібрація: розрахунок, нормування та засоби захисту.
4. Електробезпека: розрахунок захисного заземлення, занулення або захисного відключення.
5. Пожежна безпека: розрахунок часу евакуації працівників із виробничого приміщення.
6. Ергономіка та організація робочого місця: розробка рекомендацій для зниження професійних ризиків.
7. Розрахунок концентрації шкідливих речовин у повітрі робочої зони
8. Розрахунок необхідних засобів індивідуального захисту (ЗІЗ)

10. Методи навчання

1. Інформаційно-презентаційні (усні: лекція, розповідь, пояснення, опис, доведення і переконання, повторення, систематизація, огляд, консультування, переказ, виступ, презентація; письмові: конспектування, реферування, анотування, план тексту, таблиці, схеми, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, узагальнення, конкретизація, інтерпретація, підсумки, висновки, виклад, повідомлення, доповідь, звіт, пояснювальна записка, стаття, тези; наочно-усні: ілюстрація, демонстрація, показ, спостереження).

2. Алгоритмічно-дійові (діалогічні: бесіда, дискусія, опитування; предметно-групові: вирішення задач, кейс-метод, анкетування, тестування; групові: мозковий штурм, синектика, метод проєктів, ігрове моделювання, аналіз ситуацій, гра, тренінг).

3. Самостійно-пошукові (індивідуальна робота: спостереження, проєкти, моделювання, дослідження; самостійна робота: пошук і систематизування інформації, планування і програмування, прогнозування, проєктування, моделювання).

11. Методи контролю досягнутих результатів навчання:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – екзамен у письмовій формі.

**12. Розподіл максимальної кількості балів,
які отримують здобувачі вищої освіти***

Контроль протягом семестру								Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів	
Модуль 1			Модуль 2				Модуль 3 (ІЗ)			
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7				
<p>Для денної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 4; - захист практичних робіт – 3; - виконання завдань для самостійної роботи – 3; - модульна контрольна робота № 1 – 15; - модульна контрольна робота № 2 – 15. 								20	40	100
<p>Для заочної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 10; - захист практичних робіт – 10; - виконання завдань для самостійної роботи – 20. 								20		

Бали від 1 до 60, якими оцінюють результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру, розподілені між модулями порівну: 30 балів за модуль.

Здобувач вищої освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами роботи протягом семестру він набрав не менше 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Курс лекцій з дисципліни.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни.
5. Запитання для підсумкового контролю - екзамену.
6. Інше.

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

1. Основи охорони праці. Навчальний посібник / О.Л. Сорочинська. – К.: ДУІТ, 2024. – 322 с.
2. Основи охорони праці. Конспект лекцій для студентів спеціальності 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)», 101 «Екологія» усіх форм навчання / Сорочинська О.Л.. – К.: ДУІТ, 2022. – 207 с.
3. Основи охорони праці. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт для студентів спеціальності 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)» усіх форм навчання / Сорочинська О.Л.. – К.: ДУІТ, 2022. – 69 с.
4. Основи охорони праці. Методичні рекомендації для самостійного опрацювання матеріалу та завдання для практичних занять, тестів для студентів спеціальності 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)» усіх форм навчання / Сорочинська О.Л.. – К.: ДУІТ, 2022. – 40 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Третьяков О. В., Доронін Є. В., Пономаренко Р. В., Безсонний В. Л. Основи охорони праці : підручник / О.В. Третьяков, Є.В. Доронін, Р.В. Пономаренко, В.Л. Безсонний. – Харків : Планета-Прінт, 2020. – 588 с. openbook.in.ua+8er.nau.edu.ua+8ir.dpu.edu.ua+8
2. Івах Р. М., Бедрій Я. І., Білінський Б. О., Козяр М. М. Основи охорони праці : навч. посібник / Р. М. Івах, Я. І. Бедрій, Б. О. Білінський, М. М. Козяр. – Київ : Кондор, 2025. – 464 с. ISBN 978-966-351-315-7 condor-books.com.ua+1condor-books.com.ua+1
3. Козяр М. М., Бедрій Я. І., Станіславчук О. В. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту : навч. посібник / М. М. Козяр, Я. І. Бедрій, О. В. Станіславчук. – Київ : Кондор, 2025. – 458 с. ISBN 978-966-351-348-5 condor-books.com.ua
4. Запорожець О.І. Основи охорони праці : підручник : 2-ге вид. / О.І. Запорожець. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 264 с. ISBN 978-617-673-423-9
5. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ (зі змін. і допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

6. Кодекс законів про працю України : Закон № 322-VIII від 10.12.1971 (зі змін. і допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 21.12.2000 № 2180-III (зі змін. і допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
8. Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків... : постанова КМУ № 337 від 17.04.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>
9. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
10. Правила пожежної безпеки в Україні : наказ МВС від 31.12.2014 № 1417 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15#Text>

Додаткова

1. Івах Р. М., Бедрій Я. І., Білінський Б. О., Козяр М. М. Основи охорони праці : навч. посібник / Р. М. Івах, Я. І. Бедрій, Б. О. Білінський, М. М. Козяр. – Київ : Кондор, 2025. – 464 с. ISBN 978-966-351-315-7.
2. Козяр М. М., Бедрій Я. І., Станіславчук О. В. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту : навч. посібник / М. М. Козяр, Я. І. Бедрій, О. В. Станіславчук. – Київ : Кондор, 2025. – 458 с. ISBN 978-966-351-348-5.
3. Запорожець О. І. Основи охорони праці : підручник : 2-ге вид. / О. І. Запорожець. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 264 с. ISBN 978-617-673-423-9.
4. Курепін В. М. Основи охорони праці : навч. посібник для студентів аграрної ВНЗ / В. М. Курепін. – Миколаїв : МНАУ, 2022. – 347 с. ISBN 978-617-7149-65-0.
caravela.com.ua+13dspace.mnau.edu.ua+13dspace.onua.edu.ua+13dspace.onua.edu.ua+4pdf.lib.vntu.edu.ua+4knuba.edu.ua+4knuba.edu.ua+1book-ye.com.ua+1
5. Ганзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці : підручник : 5-те вид., допов. і перероб. – Київ : Університет «Україна» (Каравела), 2021. – 408 с. knuba.edu.ua+1caravela.com.ua+1
6. Пожарова О. В. Охорона праці : навчально-метод. посібник / О. В. Пожарова. – Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2021. – 80 с. (Серія «Навчально-методичні посібники»). dspace.onua.edu.ua
7. Мелех Л. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навч. посібник для студентів юридичних ВНЗ / Л. В. Мелех ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів, 2022. – 219 с
8. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці : постанова КМУ від 01.08.1992 № 442 (зі змін. і допов.).

9. НПАОП 0.00-7.11-12 Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників : наказ МНС України від 25.01.2012 № 67. – Київ, 2012.
10. Правила експлуатації та типові норми належності вогнегасників : НАПБ Б.03.001-2018 : на заміну НАПБ Б.03.001-2004 : затв. МВС України 05.01.2018 // Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0225-18#Text> (дата звернення: 09.09.2024).
11. ДСТУ EN 2:2014. Класифікація пожеж (EN 2:1992, EN 2:1992/A1:2004, IDT) : на заміну ГОСТ 27331-87 : чинний від 01.01.2016.
12. Пожежна безпека об'єктів будівництва : ДБН В.1.1.7–2016.
13. ДСТУ Б В.1.1-36:2016. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою : на заміну НАПБ Б.03.002-2007 : чинний від 01.01.2017.
14. Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок : НПАОП 40.1-1.32-01 : затв. Мінпраці України 21.06.2001 // Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0272203-01#Text> (дата звернення: 09.09.2024).
15. ДСТУ EN ISO 7010:2019. Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Зареєстровані знаки безпеки (EN ISO 7010:2012 та ін.) : на заміну ДСТУ ISO 7010:2009; ДСТУ ISO 6309:2007 : чинний від 01.07.2020.
16. Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях : затв. Кабінетом Міністрів України 26.06.2013, постанова № 444 // Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-п#Text> (дата звернення: 09.09.2024).
17. Порядок утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2023-п#n11> (дата звернення: 09.09.2024).
18. Наказ МВС від 05.12.2019 № 1021. Порядок затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням.
19. Sorochynska O., Nezlina O. Professional Hazard Research Analysis During Welding Works // Metallurgical and Mining Industry. – 2019. – №1. – P. 8–12.
20. Sorochynska O., Kulbovsky I. Main Directions and Problems of Fire Safety of the Railway Transport of Ukraine // Metallurgical and Mining Industry. – 2018. – №3. – P. 14–18.
21. Мельниченко О. І., Сорочинська О. Л., Кульбовський І. І. Впровадження міжнародних стандартів з безпеки праці і управління ризиками та шляхи їх покращення на підприємствах транспорту // Вісник Національного транспортного університету. – 2021. – № 1(48). – С. 217–222.

22. Дерегун І. А., Мельниченко О. І., Сорочинська О. Л., Кульбовський І. І., Харута В. С. Моделювання процесів з покращення безпеки праці на основі сучасних міжнародних стандартів // Автомобільні дороги та дорожнє будівництво. Серія: Інформаційні технології, системний аналіз. – 2022. – № 111.3. – С. 234–240.
23. Мельниченко О. І., Сорочинська О. Л., Кульбовський І. І., Харута В. С., Голуб Г. М. Методологічні аспекти процесу управління охороною праці в проєктах транспорту згідно стандарту ISO 45001 // Вісник Національного транспортного університету. – 2023. – № 2(52). – С. 76–83. – DOI: [10.33744/2308-6645-2023-3-57-076-083](https://doi.org/10.33744/2308-6645-2023-3-57-076-083).
24. Мельниченко О. І., Харута В. С., Сорочинська О. Л., Кульбовський І. І. Управління ризиками виробничих процесів відповідно до стандарту ISO 3100:2018 в проєктах транспортної інфраструктури // Автомобільні дороги і дорожнє будівництво: науковий журнал. – 2024. – Вип. 116.1. – С. 195–205. – DOI: [10.33744/0365-8171-2024-116.1-195-205](https://doi.org/10.33744/0365-8171-2024-116.1-195-205).
25. Sorochynska O., Melnichenko O., Kulbovskyi I., Derehuz I. Implementation of the occupational health and safety management system model according to DSTU ISO 45001:2018: challenges and opportunities for transport enterprises // Transport Systems and Technologies. – 2025. – № 45. – P. 108–120. – URL: <https://tst.duit.in.ua/index.php/tst/article/view/429>.

15. Інформаційні ресурси

1. <https://dsns.gov.ua/> - Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
2. <https://dsp.gov.ua/> - Офіційний сайт Державна служба України з питань праці.
3. <https://www.pfu.gov.ua/> - Офіційний сайт Пенсійний фонд України.
4. <https://www.rada.gov.ua/> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

ДОДАТОК А

К Р И Т Е Р І Ї

оцінювання досягнутих результатів навчання
здобувачів вищої освіти Національного транспортного університету

А.1 Загальні положення

Досягнуті результати навчання з кожної навчальної дисципліни за семестр оцінюють балами від 1 до 100: результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру – балами від 1 до 60, відповіді на екзамені або заліку – від 1 до 40. Розподіл балів для оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру за кожною дисципліною встановлюють розробники робочих програм.

Індивідуальне завдання у вигляді розрахунково-графічної роботи та практику оцінюють окремо балами від 1 до 100.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни є сумою балів, отриманих під час контролю протягом семестру, та балів, отриманих під час підсумкового контролю (на екзамені або заліку).

Здобувач вищої освіти може бути допущений до підсумкового контролю (екзамену або заліку) тільки після зарахування модульних контрольних робіт, а також виконання індивідуального завдання, яке передбачене освітньою програмою та навчальним планом.

Таблиця А.1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

А.2 Критерії оцінювання досягнутих результатів навчання при проведенні підсумкового контролю (екзамену / заліку)

Екзаменаційна (залікова) оцінка (від 1 до 40 балів) складається із суми балів, виставлених екзаменатором / лектором за відповіді здобувача на кожне із запитань екзаменаційного білета / завдання або запитання для заліку.

Максимальну кількість балів, яку можна отримати на екзамені / заліку, розподіляють між запитаннями екзаменаційного білета / завданнями або запитаннями для заліку.

Кількість запитань (завдань) та розподіл балів між ними визначає розробник робочої програми.

Відповідь на запитання оцінюють таким чином (приклад для оцінювання відповіді на одне запитання балами від 0 до 15):

від 12 до 15 балів виставляють здобувачу, який надав повну, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання не менше ніж на 90 %. Відповідь оцінюють у максимальну кількість балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на запитання;

від 8 до 11 балів виставляють здобувачу, який надав досить повну, без суттєвих неточностей, у логічно правильній послідовності відповідь, яка

свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 70–90 %;

від 4 до 7 балів виставляють здобувачу, який надав не зовсім повну, із неточностями та окремими незначними помилками, в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє здатність здобувача відтворювати основний матеріал відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 50–70 %;

від 0 до 3 балів виставляють здобувачу, який надав фрагментарну, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє наявність у здобувача утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання менше ніж на 50 %.

Критерії оцінювання пояснювальної записки до однієї розрахунково-графічної роботи з циклу:

від 8 до 9 (від 10 до 12) балів – у пояснювальній записці викладено вичерпну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи у повному обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та творчий підхід до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; аргументація переконлива, прийняті рішення обґрунтовані, проілюстровані схемами та іншим графічним матеріалом та підтверджені необхідними розрахунками. Оформлення пояснювальної записки відповідає вимогам нормативних документів, зокрема ДСТУ 3008:2015 та ДСТУ 7.1:2006;

від 6 до 7 (від 7 до 9) балів – у пояснювальній записці викладено повну інформацію щодо всіх передбачених завданням розділів, що свідчить про виконання роботи у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та задач роботи та сумлінне ставлення до її виконання. Матеріал викладено у логічній послідовності; формулювання точні, прийняті рішення переважною більшістю достатньо обґрунтовані, проілюстровані схемами та підтверджені розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні окремі незначні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 3 до 5 (від 4 до 6) балів – у пояснювальній записці викладено інформацію, яка свідчить про виконання завдання у достатньому обсязі, демонструє розуміння мети та основних задач роботи. Не всі висновки достатньо обґрунтовані та підтверджені схемами і розрахунками. В оформленні пояснювальної записки наявні відхилення від вимог відповідних нормативних документів;

від 1 до 2 (від 1 до 3) балів – викладена у пояснювальній записці

інформація свідчить про виконання завдання у недостатньому обсязі. Матеріал викладений непослідовно, висновки не обґрунтовані; відсутня значна частина передбачених змістом завдання схем та розрахунків. Пояснювальна записка оформлена без дотримання вимог відповідних нормативних документів.

Критерії оцінювання захисту однієї розрахунково-графічної роботи з циклу:

6 (7–8) балів виставляють за вичерпні, логічні та послідовні відповіді на запитання, як свідчать про глибокі та міцні знання матеріалу навчальної дисципліни, показують обізнаність здобувача у додатковій спеціальній літературі, його здатність обґрунтовувати прийняті рішення, застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;

4–5 (5–6) балів виставляють за правильні та досить повні, без суттєвих неточностей відповіді на запитання, які свідчать про тверді знання матеріалу навчальної дисципліни, показують здатність здобувача встановити різницю між фактами і наслідками, володіння ним різносторонніми навичками та прийомами виконання робіт;

2–3 (3–4) бали виставляють за неповні, із неточностями та помилками відповіді на запитання, які свідчать про знання основного матеріалу навчальної дисципліни без засвоєння його деталей, показують, що здобувач відчуває труднощі при відповіді;

0–1 (0–2) бал (бали) виставляють за відповіді із суттєвими помилками, які свідчать, що здобувач не засвоїв значної частини матеріалу навчальної дисципліни, показують, що здобувач відповідає невпевнено, із великими труднощами.

А.7 Критерії оцінювання індивідуального завдання – контрольної роботи (для заочної форми здобуття вищої освіти) визначають на розсуд розробника методичних вказівок до виконання такого індивідуального завдання. Загальну оцінку виставляють тільки за національною шкалою відповідно до таблиці А.1.